

BUSINESS BULLETIN – evidence skutečných majitelů

Dne 1. června 2021 nabyl účinnosti nový zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, který přinesl řadu změn v oblasti povinností obchodních korporací zveřejnit svého skutečného majitele. Tato povinnost existuje v českém právním řádu již několik let, kdy již 1. 1. 2018 nabyla účinnosti novela zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických osob a o evidenci svěřenských fondů, který zavedl povinnost právnických osob zapsaných ve veřejném rejstříku a svěřenských fondů povinně v neveřejné části registru evidovat skutečné majitele. Povinnost dle zákona o veřejných rejstřících však mnoho společností nesplnilo, a to nejen v době, kdy byly zápisy zdarma (tedy v roce 2018), ale ani poté (až do 31. 5. 2021), protože za nesplnění povinností nebyly stanoveny žádné podstatné sankce (mimo nemožnosti účasti ve veřejných zakázkách). **Od 1. 6. 2021 však sankce existují, a to nejen finanční – v praxi jsou totiž nejhorší negativní důsledky nezapsání skutečného majitele omezující možnost vyplatit zisk či hlasovat na valné hromadě.**

NOVÁ ÚPRAVA A POVINNOSTI OD 1. 6. 2021

Nový zákon na dosavadní úpravu navazuje, upřesňuje některé nejasnosti a přidává povinnost doplnění některých dalších údajů. Za skutečné majitele se podle nové úpravy považuje každá fyzická osoba, která je koncovým příjemcem nebo osobou s koncovým vlivem. **Koncovým příjemcem** právnické osoby je každá osoba, která může přímo nebo nepřímo získávat více než 25 % z celkového majetkového prospěchu tvořeného při činnosti nebo likvidaci právnické osoby. **Osobou s koncovým vlivem** je pak každá fyzická osoba, která může v obchodní korporaci přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv.

Pokud skutečný majitel dle daných kritérií neexistuje nebo jej nelze určit, budou nově zapsáni jako skuteční majitelé tzv. náhradní skuteční majitelé, kterými dle nového zákona jsou **členové statutárního orgánu nejvýše postavené korporace** ve vlastnické struktuře společnosti, které se zápis týká.

Povinně zapisované údaje

Nově společnosti budou povinny uvést následující údaje o skutečných majitelích:

- jméno a adresa místa pobytu (případně také bydliště, liší-li se), datum narození, rodné číslo (nebo obdobný jedinečný identifikátor) a státní občanství
- údaj o povaze postavení skutečného majitele
- údaj o velikosti přímého nebo nepřímého podílu skutečného majitele
- údaj o skutečnosti zakládající postavení skutečného majitele (pokud není založeno podílem)
- popis struktury vztahů, existuje-li
- den, od kterého je fyzická osoba skutečným majitelem
- jméno a identifikační číslo právnické osoby nebo označení právního uspořádání, o jejichž skutečného majitele jde
- den, k němuž byl zápis (nebo automatický průpis) proveden, okamžik, k němuž byly platné údaje zpřístupněny, popř. poznámka o nesrovnalosti

Největší změnou oproti stávající úpravě je tak specifikace údajů o povaze postavení skutečného majitele. Ze zápisu také musí být zřejmé, jestli je pozice založena **přímo** nebo **nepřímo**, přičemž v případě nepřímého je třeba doplnit i popis **struktury vztahů**. V rámci struktury vztahů se zapisují jednak jednotlivé články struktury (tzn. prostředkující osoby), jednak údaje o jejich vztazích (typicky velikost podílů).

Některé údaje o zapsaných skutečných majitelích (jméno, adresa, státní příslušnost, povaha postavení skutečného majitele a den, od kterého je fyzická osoba skutečným majitelem) budou také **veřejně přístupné v registru** dostupném na <https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik>.

Sankce – nemožnost rozhodování na valné hromadě, nemožnost výplaty zisku

Oproti stávajícímu stavu nový zákon zavádí sankční mechanismy, které se uplatní při nedodržení stanovených povinností. Při absenci jakéhokoli zmíněného údaje, nebo pokud společnost nezajistí opravu soudem zjištěné nesrovnalosti, může být evidující osobě uložena **pokuta až do výše 500 000 Kč**. Finanční sankce však není tou nejzásadnější sankcí a nadto by měla být ukládána až po výzvě

rejstříkového soudu.

V praxi budou nejdůležitější další následky nezapsání skutečného majitele, a to

- **nevymahatelnost právního jednání** – dle § 52 nového zákona práva a povinnosti z právního jednání zastírajícího osobu skutečného majitele, které vznikly v době, kdy není skutečný majitel zapsán v evidenci skutečných majitelů, nelze vymáhat; to platí bez ohledu na to, kterým právním řádem se právní jednání řídí;
- **zákaz výplaty zisku** – dle § 53 nového zákona není-li skutečný majitel obchodní korporace zapsán v evidenci skutečných majitelů, nesmí tato obchodní korporace vyplatit podíl na prospěchu jemu ani právnické osobě, jejichž je rovněž skutečným majitelem;
- **zákaz hlasování na valné hromadě (rozhodování jediného společníka)** – dle § 54 nového zákona není-li skutečný majitel zapsán, nesmí při rozhodování nejvyššího orgánu obchodní korporace vykonávat hlasovací práva nebo rozhodovat jako její jediný společník ani on, ani právnická osoba, jejichž je rovněž skutečným majitelem, ani právnická osoba, která jedná na jejich účet. Rozhodl-li jediný společník v rozporu s touto povinností, lze se dovolávat neplatnosti tohoto rozhodnutí podle pravidel o neplatnosti rozhodnutí jediného společníka rozhodujícího v působnosti nejvyššího orgánu podle ZOK.

Vzhledem k výše uvedenému tak nebude možné bez zápisu skutečného majitele např. schválit na valné hromadě účetní závěrky společnosti a rozhodnout o výplatě zisku, upravit stanovy nebo odvolat statutární orgán (resp. všechna taková rozhodnutí mohou být napadána pro neplatnost).

Zápis do evidence

Zápis do evidence bude možné provést několika způsoby. Novinkou je tzv. **automatický průpis**, který zajistí přebrání určitých údajů z veřejných rejstříků do evidence skutečných majitelů. Fyzické osoby vedené ve veřejném rejstříku na určitých pozicích již byly automaticky propisovány jako skuteční majitelé (například u společnosti s ručením omezeným, jejímž jediným společníkem je fyzická osoba).

Dalším způsobem provedení zápisu do evidence je prostřednictvím **notáře**, který na základě žádosti oprávněné osoby vydá osvědčení pro zápis a následně jej provede dálkovým přístupem ve lhůtě 3 dnů od podání žádosti.

Nadále také zůstává možnost podávat návrhy na zápis přímo rejstříkovému **soudu**, který nově vede řízení o zápisu. V tomto případě je pak nutné vyplnit na internetu formulář a soudu jej zaslat elektronicky (s uznávaným elektronickým popisem nebo prostřednictvím datové schránky). Žádost či návrh na zápis lze doložit zejména následujícími dokumenty:

- a) pro doložení totožnosti skutečného majitele – výpis ze zahraniční evidence obdobné evidenci obyvatel / výpis ze zahraniční evidence obdobné veřejnému rejstříku nebo evidenci skutečných majitelů / doklad totožnosti nebo cestovní doklad;
- b) pro doložení jeho postavení – seznam společníků / rozhodnutí orgánu o vyplacení podílu na prospěchu / prohlášení společníků o jednání ve shodě / prohlášení evidující osoby nebo skutečného majitele.

Do kdy je nutné splnit

Povinnosti dle nového zákona jsou účinné od 1. 6. 2021, nicméně korporace, které v řádných termínech zajistily zápis do stávající evidence (pouze ti, kteří zapsali řádně a včas dle původního zák. 304/2013 Sb.), mají **na zajištění souladu zapsaných údajů čas až do 1. 12. 2021** (termíny pro podání návrhu na řádný zápis byly provedeny do 1. 1. 2019, vznikla-li obchodní korporace do 31. 12. 2017; v případě, že vznikla po tomto datu, pak do 15 dnů od vzniku). Korporace, které v daných lhůtách neevidovaly, však nárok na toto přechodné období nemají, a dané údaje tak musely vyplnit do **1. 6. 2021** (případně co nejdříve poté).

Sledujte nás na Facebooku a na LinkedIn

Informace obsažené v tomto materiálu nelze považovat za právní rady, nejsou vyčerpávající a nejsou zamýšleny pro žádné konkrétní použití. Před aplikací zde obsažených informací nebo rozhodnutím učiněným na jejich základě doporučujeme vyhledat naši nezávislou a odbornou právní konzultaci.

V případě, že máte zájem o právní služby prosím kontaktujte nás na následující e-mailové adrese: info@randls.com.

Zásady zpracování osobních údajů jsou dostupné [zde](#).

V případě, že si nepřejete, abychom Vám zasílali newsletter, prosím, odhlaste se na e-mailové adrese info@randls.com.